

แนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ระหว่าง ปี พ.ศ. 2554 - 2556

ชุตินธร จังสถิตย์กุล นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการ กลุ่มงานพยาธิวิทยาภาควิภาค โรงพยาบาลอุดรธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี โดยเก็บข้อมูลย้อนหลังจากผลการตรวจทางพยาธิวิทยา ภายในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีเป็นเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2556 โดยเป็นชิ้นเนื้อศัลยกรรมเต้านมจากผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ทั้งจากการทำ core needle biopsy, incisional biopsy, excisional biopsy, lumpectomy และ mastectomy

ผลการศึกษา จากชิ้นเนื้อศัลยกรรมที่ส่งมาตรวจทั้งหมด 31,021 ราย เป็นชิ้นเนื้อจากเต้านม 2,095 ราย ในจำนวนนี้พบว่าเป็นมะเร็งเต้านม 784 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.42 ของชิ้นเนื้อจากเต้านม (ร้อยละ 2.53 ของชิ้นเนื้อศัลยกรรม) เมื่อคัดแยกเป็นรายปี ระหว่างปี พ.ศ.2554 ถึงปี พ.ศ.2556 พบมะเร็งเต้านม 233, 264 และ 287 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.82, 37.98 และ 40.36 ของชิ้นเนื้อจากเต้านม (ร้อยละ 2.39, 2.48 และ 2.70 ของชิ้นเนื้อศัลยกรรม) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมทั้งหมดจำนวน 784 ราย ส่วนใหญ่เป็นชนิด Invasive ductal carcinoma (ร้อยละ 93.49)

สรุป โรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น และอาจเป็นปัญหาสาธารณสุขในอนาคต เนื่องจากต้องใช้งบประมาณในการรักษาคนไข้มะเร็งเต้านมต่อรายเป็นเงินจำนวนมาก ดังนั้นควรมีการรณรงค์ ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม ตลอดจนส่งเสริมให้มีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง โดยร่วมมือกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้คนไทยทุกคนได้เข้าถึงข้อมูล เนื่องจากมะเร็งเต้านม หากพบในระยะแรกๆ มีโอกาสหายและกลับมามีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

คำสำคัญ: มะเร็ง, เต้านม, แนวโน้ม

Trends of Breast Cancers at Udonthani Hospital during 2011-2013

Chutintorn Jungsatitkul, Medical Scientist, Department of Pathology, Udonthani Hospital

Abstract

This retrospective descriptive study aimed to study trends in breast cancers at Udonthani Hospital. The study was conducted from pathological records at the hospital for three years period between 2011-2013. The specimens studied were those obtained from core needle biopsy, incisional biopsy, excisional biopsy, lumpectomy and mastectomy.

Results : Breast specimens were 2,095 of a total of 31,021 surgical specimens which 784 were breast cancers about (37.42% of breast specimens and 2.53% of the surgical specimens). On a yearly basis, from 2011-2013, breast cancers were found in 233(3.82%), 264(37.98%) and 287(40.36%) breast specimens respectively (2.39, 2.48 and 2.70% of all of the surgical specimens). Among 784 breast cancers were invasive ductal carcinoma (93.49%).

Conclusion : Breast cancers at Udonthani Hospital trend to increase year after year, which may be a public health problem in the future. Because these consumed large amount of money to treat each case of breast cancer, campaigns should be organized to educate people about breast cancers and promote breast self examination. This will help lead to an early detection of breast cancers, which are treatable if detected early, and in turn lead to a better quality of life.

Key words: Cancers, Breast, Trends

บทนำ

ในปัจจุบันโรคมะเร็งเป็นสาเหตุของการป่วยและเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ของคนทั่วโลก ในปี พ.ศ.2555 องค์การอนามัยโลกพบผู้ป่วยรายใหม่ประมาณ 14 ล้านคน และมีผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็ง 8.2 ล้านคน¹ คิดเป็น 13% ของสาเหตุการตายของคนทั่วโลก และคาดว่าจำนวนผู้ป่วยรายใหม่จะเพิ่มขึ้น 70% ใน 20 ปีข้างหน้า โดยโรคมะเร็งที่พบ 5 อันดับแรกของโลกในเพศชาย ได้แก่ มะเร็งปอด มะเร็งต่อมลูกหมาก มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งกระเพาะอาหาร และมะเร็งตับ และในเพศหญิง ได้แก่ มะเร็งเต้านม มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งปอด มะเร็งปากมดลูก และมะเร็งกระเพาะอาหาร² ในประเทศไทยจากข้อมูลทะเบียนมะเร็งของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2552 พบว่าโรคมะเร็งที่พบเป็น 5 อันดับแรกของหญิงไทย ได้แก่ มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก มะเร็งลำไส้ มะเร็งปอด และมะเร็งตับ³ ในปี พ.ศ. 2554 มะเร็งที่พบ 5 อันดับแรกคือมะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก มะเร็งลำไส้ มะเร็งปอด และมะเร็งรังไข่⁴ และในปี พ.ศ. 2555 มะเร็ง 5 อันดับแรกคือ มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก มะเร็งลำไส้ มะเร็งปอด และมะเร็งตับ⁵ ซึ่งจะเห็นว่ามะเร็งเต้านมยังคงอยู่ในอันดับแรกเรื่อยมา จากสถิติการป่วยด้วยโรคมะเร็งเต้านมของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนผู้ป่วย 24 รายต่อประชากรแสนคน และในปีพ.ศ. 2548, 2550 และ 2553 มีจำนวนผู้ป่วย เท่ากับ 27, 30 และ 33 รายต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1-2 รายต่อประชากรแสนคนต่อปี และอัตราการตายด้วยโรคมะเร็งเต้านมต่อประชากรแสนคน จากปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2557 เท่ากับ 3.95, 4.24, 4.54, 5.07 และ 5.35⁶ ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มาจนถึงปัจจุบัน ผู้ป่วยโรคมะเร็งเต้านมมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นและอัตราการตายด้วยโรคนี้นักเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้มะเร็งเต้านมถือเป็นสาเหตุการป่วยและเสียชีวิตของผู้หญิงไทยมากเป็นอันดับ 1 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาแนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2556 โดยทำการเก็บข้อมูล

ย้อนหลังจากผลการตรวจชิ้นเนื้อของ คนไข้ภายในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีเป็นเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2556 โดยข้อมูลทั้งหมดเป็นชิ้นเนื้อคัลยกรรมเต้านมที่ส่งมาตรวจในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีระหว่างปี พ.ศ. 2554-2556 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์ ป้องกันและควบคุมโรค และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาและวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบย้อนหลัง (Retrospective Descriptive study) โดยเก็บข้อมูลย้อนหลังจากผลการตรวจชิ้นเนื้อของผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีเป็นเวลา 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2554 - 2556 ทำการเก็บข้อมูลจากเดือนมกราคม 2554 - ธันวาคม 2556 โดยคัดเลือกเฉพาะชิ้นเนื้อคัลยกรรมเต้านม โดยเป็นชิ้นเนื้อจาก การทำ core needle biopsy, incisional biopsy, excisional biopsy, lumpectomy และ mastectomy จากนั้นคัดแยกผลการตรวจชิ้นเนื้อเต้านมที่เป็นมะเร็ง มาจัดกลุ่ม จำแนกรายปี และคำนวณหาค่าสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้ป่วยที่มารักษาในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และกลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยทั้งหมดที่แพทย์ส่งชิ้นเนื้อเพื่อตรวจทางพยาธิวิทยาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 31,021 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการตรวจชิ้นเนื้อของผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2556 โดยคัดแยกเฉพาะชิ้นเนื้อคัลยกรรมเต้านม ทั้งจากการทำ Biopsy และการผ่าตัดเต้านม ใช้

โปรแกรม Microsoft Access ในการดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลพยาธิวิทยา และ Microsoft Excel ในการคำนวณค่าทางสถิติ ใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวโน้ม โดยการใช้การแจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2556 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากคนไข้ภายในโรงพยาบาล ที่ส่งชิ้นเนื้อมาตรวจทั้งหมด จำนวน 31,021 ราย จำแนกรายปีได้ดังนี้ ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 9,741 ราย ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 10,656 ราย และปี พ.ศ. 2556 จำนวน 10,624 รายจากผลชิ้นเนื้อทั้งหมดได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปี พ.ศ. 2554

ชิ้นเนื้อที่ส่งมาตรวจทั้งหมดจำนวน 9,741 ราย เป็นชิ้นเนื้อจากเต้านม 689 ราย คิดเป็น ร้อยละ 7.07 ของชิ้นเนื้อทั้งหมด โดยเป็นชิ้นเนื้อจากการทำ Excisional biopsy 443 ราย Incisional biopsy 18 ราย Core needle biopsy 85 ราย Lumpectomy 8 ราย และ Modified Radical Mastectomy (MRM) 135 ราย และชิ้นเนื้อเต้านมที่ส่งมาทั้งหมดจำนวน 689 ราย พบเป็นมะเร็ง 233 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.82 ในจำนวนนี้เป็นมะเร็งชนิด Invasive ductal carcinoma มากที่สุดคือ 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.85 หากเทียบจากชิ้นเนื้อทั้งหมด 9,741 ราย พบมะเร็งเต้านมเท่ากับ 233 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.39 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของชิ้นเนื้อเต้านมชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งและชนิดของมะเร็งเต้านม พ.ศ. 2554

จำนวนชิ้นเนื้อทั้งหมด 9,741 ราย	(ราย)	ร้อยละ
จำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านม	689	7.07
จำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็ง	233	2.39
ชนิดของมะเร็งเต้านม		
Invasive ductal carcinoma	221	94.85
Intraductal carcinoma	7	3.00
Ductal carcinoma in situ	1	0.43
Malignant phyllodes tumor	1	0.43
Lymphoma	2	0.86
Metastatic hepatocellular carcinoma	1	0.43

ปี พ.ศ. 2555

ชิ้นเนื้อที่ส่งมาตรวจทั้งหมดจำนวน 10,656 ราย เป็นชิ้นเนื้อจากเต้านม 695 ราย คิดเป็น ร้อยละ 6.52 ของชิ้นเนื้อทั้งหมด โดยเป็นชิ้นเนื้อจากการทำ Excisional biopsy 438 ราย Incisional biopsy 12 ราย Core needle biopsy 91 ราย Lumpectomy 7 ราย และ Modified Radical Mastectomy (MRM) 147 ราย และชิ้นเนื้อเต้านมที่ส่งมาจำนวน 695 ราย พบเป็นมะเร็ง 264 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.98 ในจำนวนนี้เป็นมะเร็งชนิด Invasive ductal carcinoma มากที่สุดคือ 246 ราย คิดเป็น ร้อยละ 93.18 หากเทียบจากชิ้นเนื้อทั้งหมด 10,656 ราย พบมะเร็งเต้านมเท่ากับ 264 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.48 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของชิ้นเนื้อเต้านมชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งและชนิดของมะเร็งเต้านม พ.ศ. 2555

จำนวนชิ้นเนื้อทั้งหมด 10,656 ราย	(ราย)	ร้อยละ
จำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านม	695	6.52
จำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็ง	264	2.48
ชนิดของมะเร็งเต้านม		
Invasive ductal carcinoma	246	93.18
Intraductal carcinoma	7	2.65
Mucinous carcinoma	1	0.38
Lobular carcinoma	2	0.76
Ductal carcinoma in situ	4	1.51
Malignant phyllodes tumor	2	0.76
Lymphoma	1	0.38
Cystosarcomaphyllodes tumor	1	0.38

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของชิ้นเนื้อเต้านมชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งและชนิดของมะเร็งเต้านม พ.ศ. 2556

จำนวนชิ้นเนื้อทั้งหมด 10,624 ราย	(ราย)	ร้อยละ
จำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านม	711	6.69
จำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็ง	287	2.70
ชนิดของมะเร็งเต้านม		
Invasive ductal carcinoma	266	92.68
Intraductal carcinoma	9	3.13
Mucinous carcinoma	3	1.05
Ductal carcinoma in situ	6	2.09
Malignant phyllodes tumor	1	0.35
Lymphoma	1	0.35
Squamous cell carcinoma	1	0.35

ปี พ.ศ. 2556

ชิ้นเนื้อที่ส่งมาตรวจทั้งหมดจำนวน 10,624 ราย เป็นชิ้นเนื้อจากเต้านม 711 ราย คิดเป็น ร้อยละ 6.69 ของชิ้นเนื้อทั้งหมด โดยเป็นชิ้นเนื้อจากการทำ Excisional biopsy 411 ราย Incisional biopsy 22 ราย Core needle biopsy 118 ราย Lumpectomy 1 ราย และ Modified Radical Mastectomy (MRM) 159 ราย และชิ้นเนื้อเต้านมที่ส่งมาจำนวน 711 ราย พบเป็นมะเร็ง 287 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.36 ในจำนวนนี้เป็นมะเร็งชนิด Invasive ductal carcinoma มากที่สุดคือ 266 ราย คิดเป็น ร้อยละ 92.68 หากเทียบจากชิ้นเนื้อทั้งหมด 10,624 ราย พบมะเร็งเต้านมเท่ากับ 287 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.70 (ตารางที่ 3)

หากมองในภาพรวม 3 ปี จากชิ้นเนื้อที่ส่งมาตรวจทั้งหมด จำนวน 31,021 รายเป็นชิ้นเนื้อจากเต้านมจำนวน 2,095 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.75 พบเป็นมะเร็ง 784 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.42 ในจำนวนนี้เป็นมะเร็งชนิด Invasive ductal carcinoma มากที่สุดคือ 733 ราย คิดเป็น ร้อยละ 93.49 หากเทียบจากชิ้นเนื้อทั้งหมด 31,021 ราย พบมะเร็งเต้านมเท่ากับ 784 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.53

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอภิปรายผลการวิจัย เรื่องแนวโน้มของโรคมะเร็งเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีระหว่างปี พ.ศ. 2554 -2556 ได้ดังนี้

1. ภายในช่วงเวลา 3 ปี (พ.ศ. 2554 - 2556) จำนวนชิ้นเนื้อที่ส่งตรวจทางพยาธิวิทยามีปริมาณที่เพิ่มขึ้น และจำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านมและจำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งเต้านมก็มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบจำนวน ร้อยละ ของชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งชิ้นเนื้อเต้านม และชิ้นเนื้อทั้งหมดรายปี

ปี พ.ศ.	จำนวนชิ้นเนื้อ ทั้งหมด	จำนวนชิ้นเนื้อ จากเต้านม	จำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็ง		
	(ราย)	(ราย) ร้อยละ	(ราย)	ร้อยละ	
2554	9,741	689	7.07	233	2.39
2555	10,656	695	6.52	264	2.48
2556	10,624	711	6.69	287	2.70
รวม	31,021	2,095	6.75	784	2.53

2. เมื่อเปรียบเทียบจำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งกับจำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านมทั้งหมด พบว่ามีจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปี คิดเป็นร้อยละ 33.82, 37.98 และ 40.36 (ตารางที่ 5)

3. ชนิดของมะเร็งเต้านมที่พบมากที่สุด คือ Invasive ductal carcinoma (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบจำนวน ร้อยละ ของชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็งชนิดของมะเร็งที่พบและชิ้นเนื้อจากเต้านมรายปี

ชนิดของมะเร็งเต้านม	พ.ศ.2554 (ราย)	พ.ศ.2555 ร้อยละ (ราย)	พ.ศ.2556 ร้อยละ (ราย)	ร้อยละ
จำนวนชิ้นเนื้อจากเต้านม	689	695	711	
จำนวนชิ้นเนื้อที่เป็นมะเร็ง	233	33.82 264	37.98 287	40.36
-Invasive ductal carcinoma	221	94.85 246	93.18 266	92.68
-Intraductal carcinoma	7	3.00 7	2.65 9	3.13
-Mucinous carcinoma	-	- 1	0.38 3	1.05
-Lobular carcinoma	-	- 2	0.76 -	-
-Ductal carcinoma in situ	1	0.43 4	1.51 6	2.09
-Malignant phyllodes tumor	1	0.43 2	0.76 1	0.35
-Lymphoma	2	0.86 1	0.38 1	0.35
-Cystosarcomaphyllodes tumor	-	- 1	0.38 -	-
-Metastatic hepato-cellular carcinoma	1	0.43 -	- -	-
-Squamous cell carcinoma	-	- -	- 1	0.35

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

พบว่าภายในระยะเวลา 3 ปี โรคมะเร็งเต้านม มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งแสดงว่าพบมะเร็งเต้านม เท่ากับ 233 ราย ในปี พ.ศ. 2554 เพิ่มขึ้น เป็น 264 ราย ในปี พ.ศ. 2555 และเพิ่มขึ้นอีกเป็น 287 ราย ในปี พ.ศ. 2556 คิดเป็นร้อยละ 33.82, 37.98 และ 40.36 ของชิ้นเนื้อเต้านมทั้งหมด และเมื่อเทียบกับชิ้นเนื้อทั้งหมดที่ส่งมาตรวจ พบมะเร็งเต้านมมีอัตราส่วนที่สูงขึ้นทุกปีโดยในปี พ.ศ. 2554 เท่ากับร้อยละ 2.39 ปี พ.ศ. 2555 เท่ากับร้อยละ 2.48 และปี พ.ศ. 2556 เท่ากับร้อยละ 2.70 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าโรคมะเร็งเต้านมมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทั้งในกลุ่มของโรคเต้านมเอง และกลุ่มโรคอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่ามะเร็งเต้านมที่พบมากที่สุดมากกว่าร้อยละ 90 ของมะเร็งเต้านมทั้งหมดคือ มะเร็งเต้านมชนิด Invasive ductal carcinoma ซึ่งไม่ใช่มะเร็งในระยะเริ่มแรก จากการศึกษาพยาธิสภาพของโรคเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรีระหว่างปี พ.ศ. 2547-2549 พบมะเร็งเต้านมร้อยละ 37.5 ของชิ้นเนื้อจากเต้านม 653 ราย ในจำนวนนี้พบมะเร็งชนิด Invasive ductal carcinoma มากที่สุด (ร้อยละ 79.7) ซึ่งให้ผลที่คล้ายกันและน่าศึกษาต่อไปว่าเหตุใดจึงตรวจพบโรคมะเร็งเต้านมในระยะที่มากแล้ว อาจเป็นเพราะมะเร็งในระยะเริ่มต้นที่ยังไม่ลุกลามมักมีขนาดเล็กซึ่งอาจจะยังตรวจไม่พบ ในการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมมี 3 วิธีคือ การตรวจเต้านมด้วยตนเอง (Breast self examination: BSE) การตรวจเต้านมโดยแพทย์ (Clinical breast examination: CBE) และการตรวจด้วยเครื่องถ่ายภาพรังสีเต้านม (Mammography: MM)⁹ ในการทำ Breast examination นั้นหากก้อนยังมีขนาดเล็กมากอาจคลำไม่พบ และการตรวจด้วยแมมโมแกรม ยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยเงาภาพของมะเร็งระยะไม่ลุกลาม โดยเฉพาะจากการตรวจคัดกรอง จำเป็นต้องมีเครื่องแมมโมแกรมที่มีคุณภาพสูง การถ่ายภาพที่ได้มาตรฐานร่วมกับความเชี่ยวชาญของรังสีแพทย์ผู้อ่านผล¹⁰อีกทั้งมะเร็งเต้านมในระยะแรกๆไม่มีอาการ หรือความผิดปกติใด ๆ ให้ผู้ป่วยรู้ตัว ผู้ป่วยส่วนใหญ่มักมาพบ

แพทย์เมื่อมีก้อนที่ชัดเจนหรือมีความผิดปกติอื่นๆเกิดขึ้น ซึ่งมักจะเป็นมะเร็งระยะที่มากแล้ว อีกประเด็นหนึ่งคือ การตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจเต้านมด้วยตนเองนั้น ได้ทำในหญิงไทยทุกคนแล้วหรือไม่ เพราะไม่ว่าจะเป็นการตรวจแล้วไม่พบหรือไม่ได้ตรวจ ก็ล้วนส่งผลให้พบมะเร็งในระยะที่เป็นมากแล้วทั้งสิ้น ในการตรวจเต้านมด้วยตนเองนั้น หากทำเป็นประจำจะช่วยให้สามารถตรวจพบก้อนที่เต้านมได้ตั้งแต่แรก ซึ่งจะช่วยให้ได้รับการวินิจฉัยได้ก่อน และให้การรักษาทันท่วงทีเนื่องจากการรักษามะเร็งเต้านมนั้น จะให้ผลตอบแทนต่อการรักษาได้ดี ในมะเร็งระยะแรกๆ ผู้ป่วยมีโอกาสรักษาและกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้ ในขณะที่มะเร็งระยะที่มากขึ้นนั้น โอกาสหายจากโรคนั้นลดลงตามไปด้วย อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคมะเร็งเต้านม ทั้งค่ายาและค่าตรวจในส่วนของรัฐ และค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการรักษาตัวของผู้ป่วยเอง ต้องใช้เงินจำนวนมาก โดยเฉพาะในระยะของโรคที่ลุกลามแล้ว ผลการรักษามักไม่ค่อยได้ผลดี¹⁰ ผู้ป่วยมักเสียชีวิต ในเวลาไม่นาน ซึ่งนับเป็นความสูญเสีย ทั้งชีวิต และทรัพย์สิน ตลอดจนทรัพยากรที่ใช้ไป ทั้งบุคลากรทางการแพทย์ ยาและงบประมาณของรัฐดังนั้นการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมที่ดีที่สุดคือ การตรวจให้พบโรคตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งวิธีที่สามารถทำได้ง่ายๆ ในการตรวจหามะเร็งเต้านม คือ การตรวจเต้านมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการรณรงค์ ให้คนไทยทุกคนเข้าถึงข้อมูล ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรค อาการและความรุนแรงของโรค ตลอดจนวิธีการป้องกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจเต้านมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีที่ง่าย ไม่มีค่าใช้จ่ายและให้ผลที่ดี ช่วยทำให้ตรวจพบโรคได้เร็วขึ้น ทำให้การรักษาได้ผลดี รัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการรักษาและผู้ป่วยมีโอกาสรักษา กลับมามีคุณภาพชีวิตที่ดีได้
2. การศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้พบโรคในระยะที่มาก

แล้วเช่น การขาดความรู้ มีความกลัว อายุ ไม่กล้าไปพบแพทย์ หรือคิดว่าคงไม่เป็นไร ไม่สนใจ เป็นต้น ตลอดจนปัจจัยเสี่ยงอื่นๆที่ทำให้เสี่ยงต่อการเป็นโรค เพื่อหาวิธีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของคนไทย โดยทำให้ตระหนักถึงความรุนแรงของโรคและความสูญเสียที่เกิดขึ้น

3. ควรมีการกำหนดให้การตรวจคัดกรองเพื่อค้นหามะเร็งเต้านม เป็นสิ่งที่ต้องทำในสตรีทุกคนที่มาโรงพยาบาล ทั้งนี้ต้องกำหนดเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติเพื่อใช้ร่วมกันทั่วประเทศ ดังเช่นมะเร็งปากมดลูกที่เคยเป็นสาเหตุการป่วยและตายเป็นอันดับหนึ่งในอดีต ในปัจจุบันสามารถลดลงได้โดย การตรวจ screening ด้วยการทำ Pap smear

เอกสารอ้างอิง

1. Stewart B.W., Wild C.P. World Cancer Report 2014. Lyon: International Agency for Research on Cancer; 2014.
2. World Health Organization.Key facts about Cancers.[เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2559] เข้าถึงได้จาก <http://www.who.int/entity/mediacentre/factsheets/fs297/en/index.html>
3. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. ทะเบียนมะเร็งระดับโรงพยาบาล พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ: ราชไทยเพรส; 2553.
4. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. ทะเบียนมะเร็งระดับโรงพยาบาล พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: ยูเนียนอุลตร้าไวโอเล็ต; 2555.
5. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. ทะเบียนมะเร็งระดับโรงพยาบาล พ.ศ.2555. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก; 2557.
6. สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. รายงานประจำปี 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์; 2558.
7. สุณี เชี่ยวชาญไพศรี. พยาธิสภาพของโรคเต้านมในโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรีปี พ.ศ.2547-2549. พุทธชินราชเวชสาร 2550;24:60-5.

8. ดร.ณิ บุญยืนเวทวัฒน์. ตำราวินิจฉัยโรคเต้านม. กรุงเทพฯ:Focal image printing group; 2554

9. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. แนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งเต้านม.กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2550.

10. ทะสัน มุหาหมัด. รู้จักมะเร็งเต้านม. [internet]. [เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2559] เข้าถึงได้จาก <http://www.thaibreastcancer.com/ca-133/#more-1609>